

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็ก
และเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี¹
Development of Training Courses to Promote Morality
and Ethics for Children and Youth
in Surat Thani Province¹

รัตตินันท์ อัดตสัมพันธุ์^{2*} ประรภ แก้วเศษ³ และยิ่ กิรติบุรณะ⁴
Rattinun Attasampan^{2*}, Prarop Kaoses³ and Ying Keeratiburana⁴

¹ บทความนี้เป็นคุณูปการของ สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² นิสิตปริญญาเอก สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 44000

³ อ.ดร., สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 44000

⁴ อ.ดร., สาขาวัฒนธรรมศาสตร์ คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 44000

¹ This article is dissertation of Cultural Science, Faculty Of Cultural Science, Mahasarakham University

² Ph.D Cultural Science, Faculty Of Cultural Science, Mahasarakham University, 44000

³ Lecturer, Dr., Cultural Science, Faculty Of Cultural Science, Mahasarakham University, 44000

⁴ Lecturer, Dr., Cultural Science, Faculty Of Cultural Science, Mahasarakham University, 44000

* Corresponding author: Email address: rattinun0819@gmail.com

(Received: June 21, 2019; Revised: August 9, 2019; Accepted: September 9, 2019)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยศึกษาสภาพปัญหาสังคมของเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ วิจัยการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ ผู้รู้ 10 คน ผู้ปฏิบัติ 30 คน ผู้เกี่ยวข้อง 30 คน และกลุ่มที่เข้ารับการอบรม 100 คน รวม 170 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหายาเสพติด ร้อยละ 35 ใช้สื่อในทางผิด ร้อยละ 30 ทะเลาะวิวาท ร้อยละ 20 ความฟุ่มเฟือย ร้อยละ 10 และการพนันฟุตบอล ร้อยละ 5 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม มี 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ 2) การออกแบบและสร้างหลักสูตร 3) การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ และ 4) การประเมินผล จากการนำหลักสูตรไปใช้ระหว่าง การอบรมและประเมินหลังเสร็จสิ้นการอบรม 1 เดือนพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้และมีเจตคติเปลี่ยนไปเรื่องของอบายมุข 5 ด้าน คือ ยาเสพติด การใช้สื่อในทางผิด การทะเลาะวิวาท ความฟุ่มเฟือย และการพนันฟุตบอล มีพฤติกรรมดีขึ้น ด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ประหยัด และความมีระเบียบวินัย

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การใช้คุณธรรมจริยธรรมในการฝึกอบรม คุณธรรมจริยธรรมกับการแก้ปัญหาสังคม

Abstract

This research aimed to development of training courses to promote morality and ethics for children and youth in Surat Thani Province by studying social conditions of children and youth in Surat Thani provincial communities and to construct and develop training programs and evaluate its implementation of them by using qualitative research. The instruments were questionnaire, observation, group discussion, and workshop. The data was collected from 4 target groups, which were 10 learners, 30 workers, 30 related persons, and 100 trainees whit the total of 170 persons. The results revealed that 35 percent of samples had drug problems, 30 percent of samples faced misuse of social media, 20 percent of them had quarrel, 10 percent had extravagance, and 5 percent were in football gambling. Construction and development of training program were divided into 4 steps: 1) analyzing problems and needs, 2) designing and creating training program, 3) applying the program to trial, 4) evaluating. The results of training program implementation revealed that the trainees were knowledgeable and changed their attitude towards the 5 causes of ruin: drugs, misuse of social media, quarrel, extravagance, and football gambling. Those trainees behaviours were improved by having more gratitude, honesty, economizing, and discipline.

Keywords: Development of Training Program, Moral and Ethics Application

บทนำ

สภาวการณ์เด็กและเยาวชน อายุ 15 – 25 ปี ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จากรายงานสถิติพบว่า ปัญหายาเสพติดในระดับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นปัญหาที่รุนแรงมากที่สุด ร้อยละ 35.99 รองลงมาการเล่นเกมนอนไลน์ ร้อยละ 35.59 การเล่นพนัน ร้อยละ 22.62 การถูกทำร้ายร่างกาย ร้อยละ 15.57 และการเที่ยวกลางคืน ร้อยละ 9.42 [1] บ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมให้แก่เด็กและเยาวชน แต่การจัดการศึกษาที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมรวมทั้งทักษะการดำเนินชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นพลเมืองดี โดยกำหนดเป็นหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ สะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของหลักสูตรและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตให้สามารถเผชิญกับปัญหาสังคมที่ซับซ้อนได้ [2] การเตรียมเด็กและเยาวชนให้สามารถเผชิญกับสถานการณ์ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่การสื่อสารไร้พรมแดน สถานศึกษาจะต้องบูรณาการเนื้อหาหลักสูตรสอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรม เพื่อสร้างกระบวนการทัศนใหม่ คือ จะต้องพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ จะทำให้เกิดการเรียนรู้พร้อมที่จะแก้ปัญหา รู้จักคิดวิเคราะห์มากขึ้น และต้องมีทักษะชีวิต 4 อย่าง ได้แก่ 1) มีทักษะชีวิตและอาชีพ 2) มีทักษะการเรียนรู้ให้เท่าทันนวัตกรรมใหม่ 3) มีทักษะด้านคอมพิวเตอร์ การสื่อสารและรู้เท่าทันสื่อ และ 4) มีความรับผิดชอบต่อสังคม [3]

ปัญหาสังคมของเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี 5 ด้าน โดยเรียงลำดับของปัญหามากสุดถึงน้อยสุด คือ ปัญหายาเสพติด การใช้สื่อในทางผิด การทะเลาะวิวาท ความฟุ่มเฟือย และการพนันฟุตบอล มีสาเหตุมาจาก 1) สภาพสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมในชุมชน 2) สภาพครอบครัวแตกแยก 3) รัฐเปลี่ยนแปลงนโยบายเรื่องเป้าหมายการศึกษาบ่อย 4) รัฐมุ่งเน้นแต่เรื่องของหลักการเรียนการสอนมากกว่าการประสบความสำเร็จของการปฏิบัติ 5) ครูต้องรับสอนเด็กจำนวนมากทำให้ไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง 6) เครื่องมือที่ทันสมัยมีไม่เพียงพอกับเด็กนักเรียน และ 7) ครูหาวิธีการให้นักเรียนจ่ายเงินในเรื่องที่ไม่จำเป็นทำให้ผู้ปกครองต้องรับภาระมาก [4] ประกอบกับ สถานการณ์ปัจจุบันของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อเศรษฐกิจโลกชะลอตัวภัยก่อการร้าย ภัยธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อยาได้ด้านการท่องเที่ยวและสินค้าการเกษตรเป็นอย่างมาก รวมทั้งการพัฒนาที่ไม่สมดุล ก่อให้เกิดช่องว่างของรายได้ เกิดปัญหา ความยากจน การว่างงานขั้นรุนแรง หนี้นอกระบบ แรงงานต่างด้าวที่แย่งงานคนไทย ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี สื่อโฆษณาต่าง ๆ สภาพการณ์เช่นนี้เป็นปัจจัยเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดปัญหาสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี [5] เพราะเด็กและเยาวชนในช่วงนี้สภาพร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมต่อวัยรุ่นมากกว่าวัยอื่น ๆ [6]

การจะพัฒนาเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานีให้มีทักษะในการดำเนินชีวิตและสามารถแก้ปัญหาสังคม 5 ด้าน คือ ปัญหายาเสพติด การใช้สื่อในทางผิด การทะเลาะวิวาท ความฟุ่มเฟือย และการพนันฟุตบอล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ให้ผู้เรียนเป็นคน ดี เก่ง และมีความสุข แต่จากการศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตพัฒนา กรุงเทพมหานครพบว่า โดยรวมของพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา 7 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูกตเวที ความขยัน ความรับผิดชอบ ความเป็นระเบียบวินัย ความเสียสละ และความสามัคคี อยู่ในระดับปานกลาง [7]

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าวคาดหวังว่า หากเด็กและเยาวชนได้รับการเรียนรู้ตามหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา จะสามารถนำความรู้และหลักธรรมคำสอนไปประพฤติปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรแก้ปัญหาของเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ระเบียบวิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) กลุ่มผู้รู้ ได้แก่ ผู้บริหาร พระภิกษุ นักวิชาการ แกนนำชุมชน จำนวน 10 คน 2) กลุ่มผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ครู และนักศึกษา จำนวน 30 คน และ 3) กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั่วไป ได้แก่ ผู้ปกครองนักศึกษา จำนวน 30 คน และกลุ่มทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเป็นนักศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพระแสง 100 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 2) ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำข้อมูล โดยการตรวจสอบแบบสามเส้า การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

การวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาของเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และนำไปตรวจสอบกับผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ และผู้เกี่ยวข้องในชุมชน โดยการสัมภาษณ์ สังเกต สนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ รวมจำนวน 70 คน จาก 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี อำเภอไชยา อำเภอเกาะสมุย อำเภอคีรีรัฐนิคม อำเภอบ้านนาสาร และอำเภอพระแสง สำหรับพื้นที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีการตั้งเกณฑ์พิจารณาคัดเลือกพื้นที่ จากสภาพเศรษฐกิจ รายได้ของคนในชุมชน ความหลากหลายของผู้คนที่เข้าไปอาศัยอยู่ในชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี สภาพปัญหาสังคม ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนและก่อให้เกิดปัญหาแก่เด็กและเยาวชน 5 ด้าน คือ ปัญหายาเสพติด การใช้สื่อในทางผิด การทะเลาะวิวาท ความพุ่มเฟิย และการเล่นพนันฟุตบอล

ขั้นที่ 2 การออกแบบและสร้างหลักสูตรฝึกอบรม นำข้อมูลพื้นฐานมาสร้างเป็นเค้าโครงหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี และประเมินเค้าโครงหลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาหาความเหมาะสมและความสอดคล้องของเค้าโครงหลักสูตรฝึกอบรม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 คน รวม 5 คน พิจารณาหาความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายกับเนื้อหาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาต่อกิจกรรม ความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายกับวิธีการประเมินผลผู้เข้าฝึกอบรม ผลการตรวจสอบพบว่า มีความสอดคล้องเหมาะสมและสอดคล้อง

เชื่อมสัมพันธ์ซึ่งกันและกันมีการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 1) ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการจำเป็น โดยจะต้องจำแนกข้อมูลตามปัจจัยป้อน กระบวนการ และผลลัพธ์ 2) ด้านรูปแบบกิจกรรมให้เน้นกิจกรรมภาคปฏิบัติอย่างเข้มข้น 3) ด้านระยะเวลา และ 4) ด้านสื่อการสอน

ขั้นที่ 3 การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้และประเมินผลการฝึกอบรม โดยการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้กับนักศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 100 คน ระยะเวลาฝึกอบรม 3 วัน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินผล 5 ตอน ดังนี้ 1) ประเมินความรู้ ปัญหา 5 ด้าน โดยมีการทดสอบ ก่อน - หลังการฝึกอบรม คือ ปัญหา ยาเสพติด การใช้สื่อในทางผิด การทะเลาะวิวาท ความฟุ่มเฟือย และการเล่นพนันฟุตบอล เป็นแบบสอบถามปรนัย 4 ตัวเลือก ด้านละ 10 ข้อ 2) ประเมินเจตคติ สร้างเครื่องมือตามวิธีการของ Likert Scale กำหนดการให้น้ำหนักคะแนน 5 ระดับ 3) ประเมินพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมระหว่างการศึกษา โดยการสังเกตสัมภาษณ์ 4) ประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม 1 เดือน โดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ผู้นำชุมชน ครูของศูนย์การศึกษานอกและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพระแสง และผู้ปกครองนักศึกษา และ 5) ระบุปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มเป้าหมาย 6 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี อำเภอไชยา อำเภอกะสมุย อำเภอคีรีรัฐนิคม อำเภอบ้านนาสาร และอำเภอพระแสง โดยดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาสภาพและปัญหาของเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.1 ด้านสภาพของเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี จากการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ สังเกตสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการพบว่า สภาพชีวิตความเป็นอยู่ภายในครอบครัวขาดประสิทธิภาพในการอบรมเลี้ยงดูไม่มีตัวแบบที่ดี ระบบการศึกษาขาดประสิทธิภาพ สถาบันทางศาสนาไม่ได้ทำหน้าที่ในการปลูกฝัง ถ่ายทอด อบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนอย่างจริงจัง สภาพของชุมชนมีแต่อบายมุข ไม่มีระบบป้องกันและควบคุมพฤติกรรมของคนในชุมชน การบังคับใช้กฎหมายมีหลายมาตรฐาน

1.2 ด้านปัญหาของเด็กและเยาวชนในชุมชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบปัญหาที่รุนแรงที่สุด ได้แก่ ปัญหายาเสพติด ร้อยละ 35 การใช้สื่อในทางผิด ร้อยละ 30 การทะเลาะวิวาทร้อยละ 20 ความฟุ่มเฟือย ร้อยละ 10 การเล่นพนันฟุตบอล ร้อยละ 5 ซึ่งสาเหตุของปัญหาเกิดจาก (1) ด้านสังคมจากกระแสโลกาภิวัตน์ การสื่อสารที่รวดเร็ว การแพร่กระจายของวัฒนธรรมตะวันตก บริโภคนิยม ความล่มสลายของวัฒนธรรมชุมชน (2) ด้านครอบครัว การหย่าร้าง ครอบครัวแตกแยก ความรุนแรงในครอบครัว ความยากจน พ่อแม่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมติดยาเสพติด เล่นพนัน (3) ด้านโรงเรียนยังไม่สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพบริบทชุมชน และความต้องการของเด็กและเยาวชน ครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารไม่เข้มงวดในเรื่องกฎระเบียบ (4) ด้านชุมชน รอแต่ความช่วยเหลือจากภายนอกชุมชน ไม่พึ่งพาตนเอง ในชุมชนมีแต่อบายมุข ผู้นำชุมชนไม่เป็นแบบอย่างที่ดี (5) ด้านหน่วยงานของรัฐ ความล้มเหลวของแผนปฏิบัติการของรัฐ การบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มงวด และ (6) ด้านตัวเด็กเอง หนีเรียนไปมั่วสุมในที่โอเคอร์ การอยู่ห่างไกลพ่อแม่ ความตึกคะนอง ความอยากรู้อยากลอง

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาของเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิเคราะห์ ปัญหา	ปัจจัยป้อน (Inputs)	ด้านกระบวนการ (Process)	ด้านผลผลิต (Outputs)
1. ยาเสพติด	- กำลังคนในงานด้านยาเสพติดมีน้อย - งบประมาณมีจำกัด - วัสดุอุปกรณ์ไม่ทันสมัย - การบริหารจัดการยังขาดการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ	- ครูอาจารย์ไม่มีความเชี่ยวชาญในการให้ความรู้ด้านยาเสพติด - ขาดงบประมาณ - ขาดวัสดุอุปกรณ์ สื่อลำสมัย ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา - การบริหารจัดการไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา	- ลดจำนวนผู้กระทำความผิด - นำคนออกจากวงจรคนกระทำความผิด - งบประมาณ เน้นบูรณาการทำงานร่วมกัน - วัสดุอุปกรณ์นำระบบเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดระบบงานและเป็นสื่อการสอนการบริหาร กำหนดยุทธศาสตร์ในการทำงาน
2. การใช้สื่อ ในทางผิด	- ในชุมชนมีร้านเกมใกล้สถานศึกษามาก - เนื้อหาของเกมสวयงามสนุกเพลิดเพลิน - มีเพื่อนเล่นเกม ไม่มีความสุขที่บ้าน - เจ้าของร้านเกมเอาใจลูกค้า บริการอาหาร เครื่องดื่มแบบครบวงจร	- ควรมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้ความรู้ - โรงเรียนมีมาตรการเฝ้าระวังเด็กเล่นเกม - พัฒนาเครือข่ายผู้ปกครองให้มีความเข้มแข็งระดมความรู้และเครื่องมือขับเคลื่อนให้มีการเฝ้าระวังในระดับโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน	- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนากระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ต - พัฒนาร้านอินเทอร์เน็ตให้เป็นสถานที่ปลอดภัย สร้างสรรค์และเป็นมิตรกับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. การทะเลาะ วิวาท	- ปัจจัยภายใน คือ ตัวเด็กเอง เป็นวัยที่ต่างจากวัยอื่น ๆ มีอัตลักษณ์ตนเอง อิสระ ต้องการยอมรับ - ปัจจัยภายนอก สังคม วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ครอบครัว เพื่อน เป็นตัวกำหนดค่านิยม ทศนคติ	- จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและบทลงโทษ - จัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนให้น่าอยู่และสร้างการเรียนรู้ - จัดทำประวัตินักเรียน - สร้างทางเลือกในการจัดกิจกรรม - ครู อาจารย์ ผู้บริหาร พ่อแม่ และผู้นำ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง	- ส่งเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว - ส่งเสริมศักยภาพปกครองผ่านวัยเด็กและเยาวชน - มาตรการช่วยเหลือดูแลนักเรียน - มาตรการปรับปรุงระบบการเรียนรู้ที่สนองความต้องการผู้เรียน - แก้ไขปัญหาเชิงรุก

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาของเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

วิเคราะห์ ปัญหา	ปัจจัยป้อน (Inputs)	ด้านกระบวนการ (Process)	ด้านผลผลิต (Outputs)
4. ความ ฟุ่มเฟือย	- เทคโนโลยี การเผยแพร่ - วัฒนธรรมตะวันตก - นโยบายรัฐ ผลักดันให้ - เกิดกระแสวัตถุนิยม - สื่อโฆษณาเสนอเนื้อหา - ที่ดึงดูดให้มีความต้องการ - อยากได้ อยากมี - กู้หนี้ยายตัวเพื่อนำเงิน - ไปซื้อสิ่งที่ต้องการ	- สื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ - การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว - กลุ่มเพื่อนที่คบหาสมาคม - ตัวต้นแบบในสังคม ดารา - นักร้อง	- นโยบายรัฐด้านเศรษฐกิจ - พอเพียง - สร้างแรงจูงใจ ประหยัคต่ออม - มอบรางวัลหน่วยงานภาครัฐ - เอกชน ชุมชน บุคคล ที่ทำดี - สถาบันการศึกษา โรงเรียน - อบรมให้ความรู้ - สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง
5. การเล่น พนันฟุตบอล	- การนำเสนอข่าวของ - สื่อต่าง ๆ ได้แก่ - หนังสือพิมพ์กีฬา ทวี - อินเทอร์เน็ต - เพื่อนชักชวน - หวังรวยทางลัด - การเลี้ยงดูในครอบครัว - สภาพแวดล้อมทาง - สังคมมีแต่การเล่นพนัน	- ได้รับแบบอย่างที่ไม่ดีจาก - ครอบครัว - พ่อแม่ไม่มีประสิทธิภาพใน - การอบรมเรื่องระเบียบวินัย - สภาพแวดล้อมในสังคมและ - ชุมชนมีแต่การเล่นพนัน - ความเจริญก้าวหน้าของ - เทคโนโลยีอำนวยความสะดวก - ในการเล่นพนันฟุตบอล	- จัดทำคู่มือดูพนันฟุตบอล - การบังคับใช้กฎหมายอย่าง - เคร่งครัด - จับกุมร้านเกม ร้านอินเทอร์เน็ต - ดำเนินคดีกับ ทวี สื่อสิ่งพิมพ์ - และอินเทอร์เน็ตที่นำเสนอ - ข้อมูลชักชวนเล่นพนันบอล

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินการใน 4 ขั้นตอน คือ

2.1 การออกแบบและสร้างหลักสูตรฝึกอบรมได้ใช้แนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg, L. [8] ที่เน้นให้เด็กและเยาวชนพัฒนาการทางปัญญารู้จักกับบทบาทของตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura, A. [9] เชื่อว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ของบุคคลเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ผ่านตัวแบบ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ร่วมกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของ Taba, H. [10] และแนวคิดของ Saylor, J. Gallen. Alexander [11] โดยดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ

2.1.1 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการจำเป็นของเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานีพบว่า จำเป็นต้องจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในหัวข้อโทษของอบายมุขทั้ง 5 ด้าน คือ ปัญหายาเสพติด การใช้สื่อในทางผิด การทะเลาะวิวาท ฟุ่มเฟือย และการเล่นพนันฟุตบอล พร้อมสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น	ปัจจัยป้อน (Inputs)	ด้านกระบวนการ (Process)	ด้านผลผลิต (Outputs)
ยาเสพติด	- จัดอบรมให้ความรู้เรื่องประเภทและโทษของยาเสพติด - การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด	- บรรยายให้ความรู้ ร่วมกิจกรรม ระดมสมอง ปฏิบัติด้วยตนเอง - ทำแบบทดสอบ ก่อนหลัง - สรุปบทเรียน	- ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เรื่องประเภทและโทษของยาเสพติด - มีคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด
การใช้สื่อในทางที่ผิด	- จัดอบรมให้ความรู้เรื่องประเภท ประโยชน์และโทษของการเล่นเกม - การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด	- บรรยายให้ความรู้ ร่วมกิจกรรม ระดมสมอง ปฏิบัติด้วยตนเอง - ทำแบบทดสอบ ก่อนหลัง - สรุปบทเรียน	- ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เรื่องประเภท ประโยชน์และโทษของเกม - ผลกระทบจากการเล่นเกม - มีคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด
การทะเลาะวิวาท	- จัดอบรมให้ความรู้เรื่องผลกระทบของการการทะเลาะวิวาท - การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด	- บรรยายให้ความรู้ ร่วมกิจกรรม ระดมสมอง ปฏิบัติด้วยตนเอง - ทำแบบทดสอบ ก่อนหลัง - ระดมความคิดเห็น - สรุปบทเรียน	- ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เรื่องผลกระทบของการทะเลาะวิวาท - มีคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด
ความฟุ่มเฟือย	- จัดอบรมให้ความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด	- บรรยายให้ความรู้ ร่วมกิจกรรม ระดมสมองปฏิบัติด้วยตนเอง - ทำแบบทดสอบ ก่อนหลัง - สรุปบทเรียน	- ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - มีคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด

ตารางที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อ)

วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น	ปัจจัยป้อน (Inputs)	ด้านกระบวนการ (Process)	ด้านผลผลิต (Outputs)
การเล่น พนันฟุตบอล	- จัดอบรมให้ความรู้เรื่องโทษของการเล่นพนันฟุตบอล - การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด	- บรรยายให้ความรู้ร่วมกิจกรรม - ระดมสมองปฏิบัติด้วยตนเอง - ทำแบบทดสอบก่อนหลัง - สรุปบทเรียน	- ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เรื่องโทษของการเล่นพนันฟุตบอล - มีคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด

2.1.2 การออกแบบและสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

(1) องค์ประกอบของหลักสูตรนำแนวคิดของ Taba, H. และแนวคิดของ Saylor. J. Gallen. Alexander เรื่องการออกแบบและสร้างหลักสูตรฝึกอบรมและนำโครงสร้างการฝึกอบรมของ Chuchai Smithitkrai [12] มาประยุกต์ใช้ ดังนั้น โครงสร้างการฝึกอบรมจึงมี 12 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการและเหตุผล (2) จุดมุ่งหมายหลักสูตรฝึกอบรม (3) เป้าหมายของการฝึกอบรม (4) ระยะเวลาการฝึกอบรม (5) คุณสมบัติผู้เข้ารับการฝึกอบรม (6) คุณสมบัติของวิทยากร (7) แนวปฏิบัติในขั้นตอนฝึกอบรม (8) สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม (9) กิจกรรมการฝึกอบรม (10) เนื้อหาของหลักสูตร (11) วัดและประเมินผลการฝึกอบรม และ (12) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(2) เนื้อหาหลักสูตรนำแนวคิดการฝึกอบรมของโกลด์สไตน์ Goldstein [13] มากำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ 1) การเพิ่มพูนความรู้เน้นโทษของอบายมุขทั้ง 5 ด้าน 2) มีทักษะ เน้นการฝึกปฏิบัติธรรม จิตอาสา การมีส่วนร่วมในกิจกรรม 3) การมีเจตคติที่ดี โดยการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย และความประหยัดนำแนวคิดของ Kirkpatrick [14] มาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ ดังนั้น การฝึกอบรมจึงมี 17 กิจกรรม ได้แก่ (1) พิธีเปิดโครงการ (2) ความคิดสร้างสรรค์/กลุ่มสัมพันธ์ (3) เกมออนไลน์ (4) บำเพ็ญประโยชน์/ทำภารกิจส่วนตัว (5) สวดมนต์ทำวัตรเย็น การมีมารยาทแบบไทย การจัดโต๊ะหมู่ ปฏิบัติกรรมฐาน (6) จุดเทียนแห่งปัญญาถวายความดีแด่ในหลวง (7) สวดมนต์ทำวัตรเช้า ปฏิบัติกรรมฐาน (8) พิษร้ายยาเสพติด (9) เวทีสมานฉันท์ (10) ประหยัดดีกว่าฟุ่มเฟือย (11) พนันพจน (12) “แม่..บุพการีที่ลูกลืมไม่ได้” (13) “มาลาบูชาครู” (14) กรรมติดจรวด (15) เพื่อนสนิท คือ มิตรแท้ (16) Play and learn เพลินธรรม และ (17) มอบเกียรติบัตร/พิธีปิดโครงการ

2.1.3 การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลอง

การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้ โดยใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ลงทะเบียนเรียน หลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประจำปีการศึกษา 2558 ภาคเรียน 2/2558 จำนวน 100 คน อบรมระหว่างวันที่ 25 -27 สิงหาคม 2558 ณ วัดบางสวรรค์ อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.1.4 การประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม

การประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมหลังการทดลองใช้ ดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ (1) การประเมินความรู้ (2) การประเมินเจตคติ (3) การประเมินพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมระหว่างดำเนินการฝึกอบรม (4) การประเมินพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้ว 1 เดือน และ (5) แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะได้สรุปและรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (Workshop) มีผู้เข้าร่วมประชุม 30 คน ประกอบด้วย 1) ผู้รู้ 10 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารแกนนำชุมชน พระสงฆ์ นักประเมินผล 2) ผู้ปฏิบัติ 10 คน ประกอบด้วย ครู นักศึกษา 3) ผู้เกี่ยวข้อง 10 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครองนักศึกษา เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ ผลการประเมินพบว่า ด้านความรู้ ก่อนการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เรื่องโทษของอบายมุขทั้ง 5 คือ ปัญหายาเสพติด การใช้สื่อในทางผิด การทะเลาะวิวาท ความฟุ่มเฟือย และการเล่นพนันฟุตบอลในระดับปานกลาง หลังการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดสูงกว่าด้านอื่น การประเมินเจตคติพบว่า การไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม โดยคำนึงถึงความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัยและความประหยัด ต่อครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ไม่ยาก อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ด้านการประเมินพฤติกรรมระหว่างการฝึกอบรมพบว่า ด้านความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย และความประหยัด อยู่ในระดับสูงทุกด้าน และ 4) ประเมินพฤติกรรมอบายมุขทั้ง 5 ด้าน หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม 1 เดือน จากการสัมภาษณ์ ผู้ปกครอง ครู และสังเกตพฤติกรรมพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่มีพฤติกรรมดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน คือ มีกิริยามารยาทเรียบร้อย มีความกตัญญู รู้จักยกมือไหว้พ่อแม่ทุกครั้งที่มาเรียนหนังสือ ไหว้ครูอาจารย์ รู้จักช่วยเหลือช่วยเหลือพ่อแม่ทำงาน รู้จักช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน มีความซื่อสัตย์ไม่หนีเรียน มีความเป็นระเบียบวินัยช่วยรักษาความสะอาดของบ้านและโรงเรียน และรู้จักประหยัดอดออม

3. ผลการประเมินการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี หลังเสร็จสิ้นการอบรม 1 เดือน จากการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (Workshop) มีผู้เข้าร่วมประชุม 30 คน เพื่อรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะพบว่า ด้านผู้ปกครอง นักศึกษามีพฤติกรรมดีขึ้น รู้จักช่วยเหลือทำงานบ้านช่วยทำธุระให้พ่อแม่ ในหมู่บ้านมีงานบุญ งานปลูกป่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะชักชวนเพื่อนมาร่วมปลูกป่า เป็นคนตรงต่อเวลามากขึ้นรู้จักประหยัดอดออม พอมีเงินเหลือจะหยอดกระปุกออมสิน การจัดโครงการอบรมแบบนี้ดี เพราะเด็กมีสมาธิมากขึ้น ด้านครู นักศึกษามีพฤติกรรมดีขึ้น มีความรับผิดชอบมากขึ้น ขยันเรียน มาพบกลุ่มทุกครั้ง ช่วยเหลืองานของครู มีสมาธิความระมัดระวังครูทุกครั้ง รู้จักคำว่าขอโทษ ไม่ลอกการบ้านเพื่อน รู้จักประหยัด ดูแลรักษาความสะอาด ช่วยตัดหญ้า รดน้ำต้นไม้ ปลูกต้นไม้ ตกแต่งบริเวณให้สวยงาม ด้านปัญหา/อุปสรรคพบว่า ควรเข้มงวดเรื่องกฎระเบียบของที่พัก ควรมีมาตรการรักษาความปลอดภัย สถานที่พักและสถานที่ปฏิบัติธรรม ข้อเสนอแนะควรมีการจัดฝึกอบรมหลักสูตรส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง เพราะนักศึกษาได้ประโยชน์มาก สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง ควรเพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรมให้มากขึ้น 4-5 วันจัดฝึกอบรมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมแต่ละครั้งไม่มากเกินไป สถานที่ฝึกปฏิบัติธรรมควรห่างไกลชุมชน มีความสงบ มีพื้นที่เพียงพอต่อจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

อภิปรายผลการศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษาการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้เพื่อแก้ปัญหาของเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผลอภิปรายตามความมุ่งหมายของการวิจัยทั้ง 3 ประเด็นดังนี้

1. ศึกษาสภาพและปัญหาของเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานีพบว่า ปัญหาของเด็กและเยาวชนในชุมชนจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีความรุนแรงมากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ปัญหายาเสพติดพบมากที่สุด เนื่องจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีสถานะการชะลอตัวของเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดปัญหา การว่างงาน ความยากจน ปัญหาแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองผิดกฎหมาย สถาบันครอบครัวอ่อนแอ จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติด อ้าเภอเกาะสมุย เป็นแหล่งท่องเที่ยวติดอันดับโลกมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก การแพร่กระจายของวัฒนธรรมตะวันตก การจัดงานฟูลมูลปาร์ตี้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Office of business in Her Royal Highness Princess Bajrakitiyabha [15] เรื่องสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดพบว่า สถานการณ์การค้ายาเสพติดภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 35.6 ด้านอายุ กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 -29 ปี สัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 42.4

ปัญหาการใช้สื่อในทางผิด (การเล่นเกม) พบว่า เด็กและเยาวชนที่ติดเกมมีอายุต่ำกว่า 20 ปี เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เด็กจะเล่นเกมวันละประมาณ 2-3 ชั่วโมง สาเหตุที่ติดเกมเพราะเครียด เรียนไม่ทันเพื่อน เบื่อครูผู้สอน มีเพื่อนเล่นเกม เด็กมีเวลาว่างมากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Pornnoppadon, C. [16] เรื่องปัญหาเด็กติดเกมพบว่า ในปัจจุบันปัญหาเด็กติดเกมอยู่ในขั้นวิกฤตและทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกปี กลุ่มที่กำลังติดเกมมีอายุเฉลี่ย 11 ปี เด็กผู้ชายมีโอกาสติดเกมมากกว่าเด็กผู้หญิง 1.6 เท่า

ปัญหาการทะเลาะวิวาทพบว่า สาเหตุเกิดจากเด็กและเยาวชนจะเป็นวัยที่ตึกคะนอง มีความอดทนต่ำ ต่อการถูกยั่วยุ ขอบใช้ความรุนแรง ต้องการแสดงให้เพื่อนยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Yuparit, O. [17] เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาการทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเทศบาลเมืองยโสธรพบว่า ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมได้แก่การเสพสารเสพติด การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

ปัญหาความฟุ่มเฟือย สาเหตุเกิดจากสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์ นิตยสาร การซื้อสินค้าแบบผ่อนส่ง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยของวัยรุ่นมากที่สุด คือ โทรศัพท์มือถือและอุปกรณ์สื่อสาร

ปัญหาการเล่นพนันฟุตบอลพบว่า มีปัญหาน้อยสุด สาเหตุจากเด็กวัยรุ่นผู้ชายจะชอบกีฬาฟุตบอล เพราะสนุกสนานตื่นเต้นและเพื่อนมักจะชักชวนให้เสี่ยงโชค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sakaraseranee, U. [18] พบว่า สื่อกีฬาที่มีอิทธิพลต่อการพนัน โดยพบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มีแนวโน้มอ่านหนังสือพิมพ์กีฬาที่มีรูปแบบการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเล่นพนันฟุตบอลมากกว่าการให้ข้อมูลเพื่อการศึกษาและเพื่อความบันเทิง

2. ผลการสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อใช้คุณธรรมจริยธรรมแก้ปัญหาสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินการใน 4 ขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ (Diagnosis of Needs) คือ สสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน จากการศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ สังเกต และ สทนากลุ่มจากผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ และผู้เกี่ยวข้องพบว่า ปัญหาของเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี 5 ด้าน คือ ปัญหายาเสพติด การใช้สื่อในทางผิด การทะเลาะวิวาท ความฟุ่มเฟือย และการเล่นพนันฟุตบอล

2.2 ขั้นที่ 2 การออกแบบและสร้างหลักสูตรฝึกอบรม เมื่อได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว จึงดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยกลุ่มผู้รู้ กลุ่มผู้ปฏิบัติ และกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

จาก 6 อำเภอ คือ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี อำเภอไชยา อำเภอกะสมุย อำเภอคีรีรัฐนิคม อำเภอบ้านนาสาร อำเภอพระแสง อำเภอละปะประมาณ 5 คน รวมประมาณ 30 คน เพื่อให้ได้สาระสำคัญและข้อเสนอแนะ สำหรับนำมาเป็นพื้นฐานในการยกร่างหลักสูตรฝึกอบรม เมื่อนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้แล้ว ได้นำข้อมูลที่ได้มาจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อปรับปรุงแก้ไข

2.3 ขั้นที่ 3 นำหลักสูตรไปทดลองใช้ มีการดำเนินงาน 3 ระยะ คือ 1) เตรียมการก่อนการจัดฝึกอบรม 2) ระหว่างฝึกอบรม และ 3) หลังการฝึกอบรม ผลการทดลองใช้หลักสูตรพบว่า เนื้อหาหลักสูตรเข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเปลี่ยนแปลงไป เช่น การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ การรักษาศีล 5 การปฏิบัติตัวเป็นคนดี มีความรู้เรื่องของพระรัตนตรัยดีขึ้น เกิดความซาบซึ้งในพระคุณของพระมหากษัตริย์ พระคุณของพ่อแม่ พระคุณของพระวิทยากรที่ช่วยอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ การฝึกให้รู้บุญคุณของข้าวทุกเม็ดห้ามเหลือทิ้งช่วงเป็นการสอนให้รู้จักประหยัด การมุ่งเน้นเรื่องระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกัน เช่น การใช้ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ การเข้าแถวรับประทานอาหาร การฝึกเป็นผู้มีจิตอาสา รู้จักบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น การกวาดลานวัด การล้างห้องสุขา การปลูกให้ต้นไม้ เป็นต้น 4 เพื่อให้ทุกคนมาสวดมนต์ทำวัตรเช้า ฝึกนั่งสมาธิ เดินจงกรม เพื่อฝึกความซื่อสัตย์และความมีวินัยในตัวเอง ด้านวิทยากรเป็นพระผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบรรยายอย่างดี สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้สนุกเป็นกันเอง ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมซักถามแสดงความคิดเห็นในระหว่างการบรรยายและเล่นกิจกรรมพระวิทยากรจะพยายามสอดแทรกเรื่องความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด อยู่ตลอดเวลา ระยะเวลาและสื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pannil, S. [19] ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเข้าค่ายคุณธรรมและจริยธรรม: กรณีศึกษาวัดท่าเรือ จังหวัดภูเก็ตพบว่า นักเรียนมีคุณธรรมมากขึ้น มีความรู้ทางศาสนามากขึ้น มีทักษะในการกราบไหว้ มีความรู้ด้านศาสนพิธี มีระเบียบวินัย นักเรียนเคารพเชื่อฟังครูอาจารย์เป็นลูกศิษย์ที่ดี เอาใจใส่เรื่องการศึกษา ขยันทำการบ้าน ไม่ประพฤติตนเหลวไหล ไม่ดื้อง่ายแก่การอบรมสั่งสอน

2.4 ขั้นที่ 4 ประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมหลังทดลองใช้โดยประเมินด้านความรู้เรื่องโทษของยาเสพติด 5 ด้าน คือ ยาเสพติด การใช้สื่อในทางผิด การทะเลาะวิวาท ความฟุ่มเฟือย การเล่นพนันฟุตบอล เป็นข้อคำถามแบบให้เลือกตอบมี 4 ตัวเลือก ส่วนด้านเจตคติและการประเมินพฤติกรรม สร้างแบบประเมินตามวิธีการของ Likert Scale คะแนนประเมินมี 5 ระดับ แบบประเมินคุณธรรมจริยธรรมด้าน ความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด ผลการประเมินมีดังนี้

ด้านความรู้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ต่อปัญหาสังคมทั้ง 5 ด้าน โดยรวมได้คะแนนอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะ กิจกรรมพิษร้ายยาเสพติด ด้านโทษของยาเสพติด ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะมีความรู้สูงกว่าด้านอื่น เพราะวิทยากรที่ให้การฝึกอบรม มีการนำสื่อฝึกอบรมที่เสนอให้เห็นภาพของผู้ติดยาเสพติด ที่ต้องสูญเสียอนาคต ทำให้พ่อแม่เสียใจทุกข์ใจที่ลูกติดยาเสพติด แต่แม้อยอมอภัยให้ลูกเสมอ รองลงมา ความรู้ด้านความฟุ่มเฟือยพางน ที่เน้นเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง การที่ผู้อบรมมีความรู้ด้านนี้มาก เนื่องจากในระหว่างการฝึกอบรมพระวิทยากรได้นำเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะ ความประหยัด เช่น การกินอาหารอย่างประหยัดห้ามเหลือทิ้งช่วง การรู้จักวางแผนก่อนการทำงานทุกครั้ง การรู้จักใช้เหตุผลในการทำงาน ทำให้ประหยัดเวลา ประหยัดค่าใช้จ่าย งานมีความผิดพลาดน้อย แต่ได้ประโยชน์สูงสุด ส่วนด้านที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้คะแนนดีในลำดับสุดท้าย คือ กิจกรรมพนันพางน กิจกรรมนี้ส่วนใหญ่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมยังไม่คุ้นเคย

มองปัญหาได้ไม่ลึกซึ้งทำให้มีความรู้ต่ำกว่าปัญหาอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sodmanee, A. [20] วิจัยเรื่องสถานภาพการจัดฝึกอบรมและการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย พบหลักฐานส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด รองลงมา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจหลักศาสนา/ส่งเสริมศาสนาและเพื่อปฏิบัติธรรมพัฒนาด้านจิตใจ/วิปัสสนากรรมฐาน ส่วนระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม ส่วนใหญ่จัดระยะเวลาตามความเหมาะสม รองลงมา คือ 3 วันและ 5 วัน

ด้านเจตคติพบว่า ในการปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมจริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับสูงทุกข้อ ค่าเฉลี่ย 4.68 เมื่อพิจารณาในรายข้อที่ได้คะแนนสูงอย่างยิ่ง ลำดับแรกพบว่า การไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมโดยคำนึงถึงความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยและความประหยัดต่อครอบครัว โรงเรียน และชุมชนเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ไม่ยาก ค่าเฉลี่ย 4.85 รองลงมา การไม่ยุ่งเกี่ยวกับความพุ่มเพื่อรู้จักปฏิบัติตนเป็นคนดี ไม่หลงผิด มีสติ เชื่อมมั่นในตนเอง โดยคำนึงถึงความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด ต่อครอบครัวโรงเรียนและชุมชน เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ไม่ยาก และการไม่ยุ่งเกี่ยวกับการทะเลาะวิวาท รู้จักปฏิบัติตนเป็นคนดี ไม่หลงผิด มีสติ เชื่อมมั่นในตนเองโดยคำนึงถึงความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ไม่ยาก ค่าเฉลี่ย 4.80 ส่วนรายข้อที่ได้คะแนนสูงสุดแต่อยู่ในลำดับสุดท้าย คือ การไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเล่นพนันบอล การใช้ชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี โดยคำนึงถึงความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ต่อครอบครัว โรงเรียน และชุมชนเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ไม่ยาก ค่าเฉลี่ย 4.50

สำหรับด้านพฤติกรรมพบว่า การกล่าปฏิเสธเพื่อนเมื่อถูกชักชวนให้ทดลองเสพยาเสพติด เพราะคำนึงถึงความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย และความประหยัดต่อ ครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.84 รองลงมา หลีกเลี่ยงคบเพื่อนที่ชอบใช้ยาเสพติด เพราะคำนึงถึงความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย และความประหยัดต่อครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.80 ส่วนรายข้อที่ได้คะแนนสูงอย่างยิ่ง แต่อยู่ในลำดับสุดท้ายพบว่า ไม่หนีเรียนไปเล่นพนันฟุตบอล เพราะคำนึงถึงความกตัญญู ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย และความประหยัดต่อครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.65 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Worakijpokatorn, S. “et al” [21] ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยพบว่า ความสำเร็จในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของทุกองค์กรหรือสถาบันมีปัจจัยร่วมกัน คือ 1) มีจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อครอบครัวต่อสังคม 2) มีวิธีการผสมผสานคุณธรรมจริยธรรมเข้ากับวิถีชีวิตโดยรวม และ 3) เล็งเห็นประโยชน์และให้ความสำคัญกับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

3. การประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ โดยการประเมินพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม 1 เดือนพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีพฤติกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับสูงอย่างยิ่งทุกข้อ ค่าเฉลี่ย 4.73 เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า นักเรียนมีความกตัญญูช่วยเหลือครอบครัว ครู สถานศึกษาและชุมชน ปฏิบัติตนเป็นคนดี ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด อยู่ในระดับสูงอย่างยิ่งค่าเฉลี่ย 4.84 รองลงมา นักเรียนรู้จักหน้าที่ มีวินัย มาพบกลุ่มตามที่ครูนัดหมาย เข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติตามกฎของสถานศึกษา ไม่หนีเรียนไปเสพยาเสพติด และนักเรียนมีความกตัญญู ช่วยเหลือครอบครัว ครูและสถานศึกษา ปลูกผักสวนครัวบริเวณบ้านและบริเวณสถานศึกษา ใช้พลังงานและทรัพยากรทุกชนิดเท่าที่จำเป็น ใช้ของคุ้มค่าประหยัดและไม่เกิดมลภาวะอยู่ในระดับสูงอย่างยิ่งค่าเฉลี่ย 4.80 ส่วนรายด้านที่ได้คะแนนสูงสุด แต่อยู่ในลำดับสุดท้าย นักเรียนมีระเบียบวินัย มีการวางแผน ใช้จ่ายเงินมีทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย มีการออมเงิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย

ของ Kamtan, A. [22] ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐมพบว่า การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในด้านความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที และความเมตตากรุณา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. กระทรวงศึกษาธิการ ควรสนับสนุนให้โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้านการอบรมให้ความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดควบคู่กับการอบรมคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ
2. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ โดยประยุกต์ใช้ในประเด็นคุณธรรมจริยธรรมอื่น ๆ เพื่อเป็นการต่อยอดจากหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น
3. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ปกครอง ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน โดยการสร้างเครือข่าย ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ช่วยส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อหารูปแบบการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสม นำมาเป็นหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักศึกษา เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
2. ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามประเมินผลการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมและการนำ หลักสูตรฝึกอบรมไปใช้เพื่อผลอย่างต่อเนือง

เอกสารอ้างอิง

- [1] Application in Training, Moral and Ethics for Problem Solving. (2010). *Information and communication Technology Center, Office of the Permanent Secretary Social development and human security. Statistics indicating the situation of children and youth*, Relieved 24 August 2015, from http://www.m-society.go.th/ewt_news.php?nid=9860>. (in Thai)
- [2] Ministry of Education. (2002). *National Education Act 1999. (2nd ed) 2002*. Bangkok: Prikwhan Graphic. (in Thai)
- [3] Religious Affairs Department.Ministry of Culture. (2012). “2013 is the golden year of quality of Thai Buddhist Sunday Centre”, *Journal of religious affairs department*. 10(1), 28-35. (in Thai)
- [4] Suratthani city office. (2011). *Briefly lecture of Suratthani (2011)*. Suratthani: Information and Communication Section. (in Thai)
- [5] Surat Thani Provincial Office, *Briefing on the city of Surat Thani*. Relieved February 20, 2013, from http://www.muangsurat.go.th/download/go_th/.MUANGSURAT-2556pdf.> 25 December 2015.

- [6] Sawangbamroong, M. (2009). *Psychology and Human Behavior*. Chiangmai: Maejo University printing. (in Thai)
- [7] Hoonmatra, W. (2015). *Moral and ethics developmental enhancement of non-formal education student in Khet Watana Bangkok*. Retrieved August 27, 2017, from <http://.panchalee.wordpress.com>. (in Thai)
- [8] Kohlberg, L. (2000). *Developmental of Moral Character and Moral Ideology Review of Child Developmental Research*. New York: Russell Sage Foundation.
- [9] Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice – Hall.
- [10] Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World.
- [11] Saylor, J., & Gallen, A. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. 4th ed. New York: Holt Rinehart and Winston.
- [12] Chuchai S. (2006). *Personnel training in the organization*, Bangkok: Publisher: Chulalongkorn University.
- [13] Goldstein, I.L. Training and Organization: Need assessment, development, and evaluation (3rd ed). Pacific Grove, CA: Brooks/Cole. Hanson, Sandra and L. Ginsburg. Alan L. Gaining Ground: Values and High School Success. October 2, 2007, 1993.
- [14] Kirkpatrick, D.L. (1987). Evaluation of Training, in Training and Development Handbook: A Guide to Human Resource Development. In Craig, R.L. (1987). New York: McGraw – Hill.
- [15] Office of Business in Her Royal Highness Princess Bajrakitiyabha. Office of Secretary of Ministry of Justice. (2015). *Drugs problem situation in Budget year 2014 and problem trends*. Bangkok: M.P.T. (in Thai)
- [16] Pornnoppadon, C. (2014). *What is the game addict?*. Retrieved November 27, 2015, from: <http://www.healthygamer.net/fog#n454>. (in Thai)
- [17] Yuparit, O. (2006). *Factor that effects Controversy problem in Youth: Case study Muang Yasothon Municipalities*. Political science Master's Thesis. Bangkok: Ram Kamheang University. (in Thai)
- [18] Sakaraseranee, U. (2008). *Sports newspaper that effect gambling behaviour of Thai youth*. Mass media Master's Thesis. Bangkok: Ram Kamheang University. (in Thai)
- [19] Pannil, S. (2008). *The study of evaluation of moral and ethics camp activity: Case study Wat Tharua, Phuket province*. Training and teaching Master's Thesis. Phuket: Phuket Rajabhat University. (in Thai)
- [20] Sodmanee, A. (2006). *The status of training and learning to promote moral and ethics in Thai people*. Bangkok: Behaviour research centre Srinakarin Wiroj University. (in Thai)

- [21] Worakijpokatorn, S. “et al”. (2009). *Features and teaching process of moral and ethics in Thailand*. Bangkok: Office of Management and development of knowledge (Public Organization). (in Thai)
- [22] Kamtan, A. (2011). *Moral and ethics practice and Desirable values of secondary school students in Nakorn Pathom province*. Education Master’s Thesis. Nakorn Pathom: Silapakorn University. (in Thai)